

RAADSMEMO

aan de gemeenteraad
onderwerp Terugblik VNG-congres 2024

van het college van burgemeester en wethouders
datum 1 april 2025
zaaknummer 1379539

Memo

Samenvatting

Op 25 en 26 juni 2024 vond het VNG-congres plaats in het Groene Hart. De netwerksamenwerking Alphen-Gouda-Woerden (AGW) was de ontvangende organisatie. Vanuit die rol was AGW verantwoordelijk voor ruim 25 van de middagsessies, voor de ontvangst en voor het avondprogramma.

Doel

In dit memo wordt teruggeblikt op het congres: op ieder congresonderdeel wordt gereflecteerd. Daarnaast wordt ingegaan op de financiële stand van zaken en wordt toegelicht hoe met de inhoudelijke opbrengsten van het congres wordt omgegaan. Ook wordt apart ingegaan op het aspect duurzaamheid en op samenwerkingen die zijn aangegaan. Het memo start met een algemene terugblik.

Aanvullende informatie

Best bezochte VNG-congres ooit

Het congres was met 3260 deelnemers het best bezochte VNG-congres ooit. Maar liefst 333 van de 342 gemeenten waren op 25 en 26 juni te gast in het Groene Hart. Onder hen waren ruim 300 burgemeesters en 1230 wethouders. Daarnaast waren ook raadsleden, griffiers en gemeentesecretarissen in grote getalen aanwezig.

De waardering voor de middagsessies is nooit eerder zo hoog geweest. Met 59 middagsessies verspreid over het hele Groene Hart heeft bestuurlijk Nederland het Groene Hart op deze manier goed leren kennen. Zowel wat betreft wat het Groene Hart te bieden heeft, als wat betreft de uitdagingen waar het Groene Hart voor staat en wat betreft de (innovatieve) oplossingen die hier bedacht worden.

Een van de opvallende (positieve) uitschieters was de middagsessie die op initiatief van de raden en griffies van de AGW-gemeenten was georganiseerd. Naast goed bezocht is deze sessie ook hoog gewaardeerd.

Veel aandacht voor Groene Hart tijdens plenaire congres en op congreslocatie

Het plenaire programma van het VNG-congres is een verantwoordelijkheid van de VNG. Desalniettemin is vanuit AGW in een vroeg stadium de samenwerking aangegaan om mee te denken over de inhoudelijke en culturele elementen in het programma. Dit heeft geresulteerd in sprekers die voor het Groene Hart relevante thema's behandelden, zoals een bijdrage van Floris Alkemade (architect en stedenbouwkundig ontwerper) en een bijdrage van Marinke Steenhuis (architectuurhistoricus). Ook zijn de drie AGW-burgemeesters uitgebreid op het podium aan het woord geweest over de uitdagingen waar het Groene Hart voor staat en het moois dat het te bieden heeft. De unieke locatie voor het plenaire congres, een kas midden in het Groene Hart, heeft zeker ook bijgedragen aan de profilering en positionering van het Groene Hart. De muzikale bijdrage van Maaike Ouboter en een videoreportage met jonge raadsleden uit het Groene Hart droegen bij aan de zichtbaarheid van talent, kennis en kunde. De presentatie op het hoofdpodium was meer divers en een nadrukkelijke wens van de gastgemeenten. Gemiddeld kregen de sprekers tijdens het plenaire congres in de evaluatie onder de deelnemers een ruime 7 (op een schaal van 10).

Naast de plus van de unieke locatie, leverde deze helaas ook bij de aankomst wat logistieke problemen op: de aanrijroute was vol, waardoor deelnemers vertraging opliepen en deels te laat bij het congres aankwamen. Ook was de kas in de middag heel warm, ondanks de voorzorgsmaatregelen die hiervoor getroffen waren.

Inhoudelijke middagsessies door heel het gebied

Alle middagsessies hebben op door AGW aangedragen locaties in het Groene Hart plaatsgevonden. Daarnaast is ruim de helft van alle middagsessies door AGW of samen met AGW georganiseerd. Daarbij heeft AGW de samenwerking gezocht met alle Groene Hartgemeenten, om zo tot een gevarieerd en Groene Hart dekkend aanbod te komen. Voor dit gebied relevante thema's als bodemdaling, Cheese Valley, klimaatbestendig bouwen, circulaire economie en recreatie en toerisme zijn in de sessies uitgebreid aan bod gekomen. Hierbij is kennis gedeeld en is aandacht gevraagd voor specifieke thema's. Dit heeft in sommige gevallen tot direct resultaat geleid, bijvoorbeeld in de vorm van een tijdens de Algemene Leden Vergadering aangenomen motie waarmee aandacht voor bodemdaling binnen de VNG-commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit nadrukkelijk op de agenda is gezet. Gemiddeld kregen de middagsessies in de evaluatie onder de deelnemers een 7,6 (op een schaal van 10).

Ook hier leverde de logistieke operatie van de hoeveelheid bussen die ongeveer tegelijkertijd het industrieterrein moesten verlaten een probleem op. De capaciteit van de aanrijroute was niet berekend op de hoeveelheid verkeer.

Avondprogramma met aandacht voor netwerken

De opzet van het avondprogramma was een (feestelijk) netwerk-event dat volop ruimte gaf aan ruim 2500 bestuurders en genodigden (waaronder strategische partners, zoals

vertegenwoordigers van bijvoorbeeld provincies en metropoolregio) om elkaar te ontmoeten en contacten te leggen, binnen het decor van de monumentale Sint-Janskerk. Met deze historische locatie werden verbindingen gelegd met het culturele erfgoed en de geschiedenis van het Groene Hart. De gasten maakten daarbij kennis met streekproducten, lokale en regionale ambachten en met kunst en cultuur. Naast netwerken was ook hier het in de etalage zetten van het Groene Hart nadrukkelijk een van de doelen.

Gemiddeld kreeg het avondprogramma in de evaluatie onder de deelnemers een 6,8 (op een schaal van 10).

Meer kosten voor gemeente, hoge opbrengsten voor gemeenschap

Vooraf is door de colleges van B&W afgesproken per gemeente € 100.000 bij te dragen aan de organisatie. Tijdens de bijeenkomsten met de gezamenlijke raden is aangegeven dat de kosten naar verwachting € 50.000 per gemeente hoger zouden uitvallen. Door te sturen op uitgaven en in te zetten op subsidies is gestreefd naar het zo beperkt mogelijk houden van deze overschrijding.

Een van de belangrijkste doelstellingen van onze gemeenten was om het netwerk van de overheden in het Groene Hart te versterken. Hiervoor zijn provinciale subsidies aangevraagd en ontvangen.

Inmiddels is duidelijk dat iedere gemeente na de eindafrekening in totaal € 56.000 meer heeft moeten bijdragen. De extra kosten komen ten laste van het jaarrekeningresultaat 2024. Omdat de gemeenten de kosten soms op een andere manier verrekenen over de jaren kan dit er per gemeente anders uitzien.

Aan het begin van het traject is een aantal keuzes gemaakt die later tot meerkosten hebben geleid. De keuze voor Hoogeveen Plants als plenaire locatie voor het congres leidde tot onvoorziene kosten, waaronder een benodigde akoestische wand, extra veiligheidsvoorzieningen (na brandweerinspectie), extra koeling en (ondanks deze koeling) claims van exposanten die vanwege de warmte eerder moesten stoppen (deze kosten zijn gedeeld met VNG Connect).

De ambtelijke inzet die door de drie gemeenten is gepleegd staat los van bovengenoemde kosten. Gedurende ruim een jaar heeft iedere gemeente een deelprojectleider geleverd, die naarmate het congres naderde steeds meer tijd aan de voorbereiding van het congres besteed heeft. Het is een bewuste keuze van de drie gemeenten geweest om hiervoor eigen mensen in te zetten. Op deze manier kon optimaal invulling worden gegeven aan de wens om het Groene Hart, inclusief de eigen gemeenten, goed op de kaart te zetten, zowel inhoudelijk, maar ook qua vorm en sfeer. Daarnaast is door de gemeenten ook op

andere onderdelen inzet gepleegd. Denk aan advies op het gebied van communicatie, financiën, veiligheid, mobiliteit en strategie.

Naast de kosten is een inschatting gemaakt van wat het congres in financiële zin heeft opgeleverd voor het Groene Hart. Naar verwachting is er in totaal een bedrag van € 2,1 mln. besteed. Hotels, vakantieparken, restaurants, culturele locaties, cafés en cateringbedrijven hebben de dagen voor en tijdens het congres geprofiteerd van het grote aantal bezoekers aan onze regio. Daarnaast hebben ook tal van andere bedrijven en ondernemers geprofiteerd. Denk aan vervoerbedrijven, fietsverhuurders, verkeersregelaars en beveiligingsbedrijven.

Veel aandacht voor duurzaamheid

Naast het versterken van de profilering en positionering van het Groene Hart zijn er met het organiseren van het congres meer doelen behaald. Zo zijn er (eerste) stappen gezet om op het gebied van duurzaamheid verbeteringen door te voeren. Er zijn elektrische fietsen als vervoermiddel voor enkele middagsessies ingezet en er is bij de plenaire locatie gebruik gemaakt van grote hoeveelheden zonnepanelen voor de nodige energie. Wel is er op dit vlak nog ruimte voor verbetering. Het aandeel bussen dat door de VNG is ingezet voor de middagsessies was nog steeds groot en ook een deel van de energie moest aangevuld worden met aggregaten.

In de organisatie van het avondprogramma waren circulariteit en duurzaamheid belangrijke thema's. Het eten, waaronder een groot aantal veganistische en vegetarische gerechten, was afkomstig uit Gouda en directe omgeving. Dit heeft aanzienlijk gescheeld in transportbewegingen en uitstoot. Bij het serveren van voedsel en drank is gebruik gemaakt van materialen als bamboe en bananenbladeren. Serviesgoed en glaswerk is hergebruikt. Ook is gebruik gemaakt van hard plastic herbruikbare drankbekers. Het gehuurde meubilair was grotendeels gemaakt van hergebruikt sloophout. Banners, bewegwijzering en informatieborden zijn van duurzame en herbruikbare of recyclebare materialen gemaakt. Plattegronden stonden in de VNG Contact-App en zijn zeer beperkt op papier geprint.

Samenwerking met ondernemers, onderwijs en sociale werkbedrijven

Naast duurzaamheid is er, zowel bij het plenaire congres, de middagsessies als het avondprogramma, ook volop ingezet, op samenwerking met lokale en regionale ondernemers, onderwijsinstellingen en sociale werkplaatsen. Studenten van onder meer MBO Rijnland en Zadkine gingen aan de slag in de horeca, beveiliging en gastheerschap van het evenement. Een van de sociale werkplaatsen (Promen) heeft onder meer de catering verzorgd voor vrijwilligers, het veiligheidsteam, beveiliging en handhaving. Op deze manier is niet alleen gestreefd naar een inhoudelijke en financiële opbrengst voor het Groene Hart, maar is ook een maatschappelijke spin-off gecreëerd.

Versterking samenwerking in het Groene Hart

Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden waren formeel de ontvangende gemeenten, maar hebben bewust en vanaf het begin de samenwerking gezocht met de andere gemeenten en de drie provincies in het Groene Hart. Zo hebben diverse gemeenten in het Groene Hart een middagsessie georganiseerd. Ook zijn alle bestuurders van de Groene Hartgemeenten op de vooravond van het congres gevraagd tijdens het congres te fungeren als ambassadeur van het Groene Hart. De speldjes met het logo van het Groene Hart waarmee zij dit ambassadeurschap uitdroegen, waren veelvuldig zichtbaar tijdens het congres. Dit alles heeft geleid tot zowel versterking van de AGW-samenwerking als tot een versterking van de Groene Hart-brede samenwerking.

Vervolg

Het Groene Hart staat voor grote opgaven en transities. Onder meer op het gebied van energie, landbouw, natuur, woningbouw, duurzaamheid, bodemdaling en mobiliteit. De uitdaging voor de komende periode is om de kennis en ervaring die tijdens het congres is uitgewisseld hiervoor te benutten, zowel met bestaande als met nieuw ontstane netwerken en strategische allianties. Als centrumgemeenten in het Groene Hart blijven we ons, samen met de andere gemeenten en partners in het (NOVEX-gebied) Groene Hart, inzetten voor toekomstbestendig leven en toekomstbestendige landbouw in het Groene Hart, voor versterking van de innovatiekracht van het MKB en ondernemers en voor versterking van de centrumsteden en infrastructuur.

Op 16 april aanstaande wordt voor de drie gemeenten een raadsledenbijeenkomst georganiseerd over de netwerksamenwerking Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de terugblik op het VNG-congres en is er gelegenheid om hier vragen over te stellen.

Bijlagen(n):

n.v.t.